Original article

A Pilot Study of Efficacy and Safety of Standard Dose of
Lopinavir/Ritonavir in Combination with one Nonnucleoside Reverse
Transcriptase Inhibitor and one Nucleoside Reverse Transcriptase
Inhibitor in well Virology Suppressed HIV Infected Adults

Malee Techapornroong, M.D.*, Supavadee Tongsakulrungraeng, B.N.S.*, Pathanee Tearsonsern, Cert.Clin.Path.*

* Prapokklao Hospital, Chanthaburi Province, Thailand. Received September 6, 2016; Accept November 7, 2016

Abstract

Background: Highly active antiretroviral therapy leads to long life of HIV-infected adults. More patients have co-morbid diseases which cause intolerance of nucleoside reverse transcriptase inhibitor (NRTI) toxicity. Due to limitation of available drug in Thailand, adjusting regimen to nonnucleoside reverse transcriptase inhibitor (NNRTI) plus boosted protease inhibitor is another option.

Objectives: To study the virological control and trough concentration (Ctrough) of lopinavir (LPV) in a combined regimen of one NNRTI, one NRTI and standard dose of lopinavir/ritonavir (LPV/rtv).

Material and Methods: This study was a 52-week prospective clinical trial. Eligible patients were HIV - infected adults with plasma HIV RNA (pVL) < 50 copies/mL, age > 18 years, no history of LPV resistance and received a combined treatment of one NNRTI, one NRTI and LPV/rtv for at least 3 months. Patients with LPV/rtv 500mg/125 mg were adjusted to

400mg/100 mg. the other combined drugs, 1 NNRTI and 1 NRTI were continued. The primary outcome was virological control (pVL< 50 copies/mL). Secondary outcome was Ctrough of LPV > 1 mg/L.

Results: Between November 2013 and April 2014, a total of 12 patients were screened and enrolled in this study. Seven patients received LPV/rtv 500 mg/125 mg before enrollment and five patients received LPV/rtv 400 mg/100 mg. Seven patients on nevirapine (NVP) and five patients on efavirenz (EFV). Eleven patients on lamivudine and one patient on tenofovir. Eleven of 12 patients had pVL< 50 copies/mL and their Ctrough of LPV > 1 mg/L.

Conclusion: NVP or EFV plus standard dose of LPV/rtv in Thai HIV infected adults with well virological suppress had efficacy in virological control with enough level of Ctrough of LPV.

Keywords: Lopinavir/ritonavir; NNRTI; Ctrough

นิพนธ์ต้นฉบับ

การศึกษานำร่องของประสิทธิภาพและความปลอดภัยในการใช้ยาโลปินาเวียร์/ ริโทนาเวียร์ขนาดมาตรฐาน ร่วมกับยานอนนิวคลิโอไซด์รีซิสเทนหนึ่งตัว และ ยานิวคลิโอไซด์รีซิสเทนหนึ่งตัว ในผู้ป่วยเอชไอวีผู้ใหญ่ที่คุมไวรัสได้ดี

มาลี เตชพรรุ่ง, พ.บ. *, สุภาวดี ตงสกุลรุ่งเรื่อง, พย.บ. *, พัฒนี เตียสรรเสริญ, ป.พยาธิวิทยาคลินิก *

* โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

บทคัดย่อ

ที่มาและความสำคัญ: ยาต้านไวรัสประสิทธิภาพสูง ทำให้ผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีมีอายุยืนยาวขึ้น ผู้ป่วย มีโรคร่วมเพิ่มมากขึ้นทำให้ไม่สามารถทนต่อพิษของ ยาเอ็นอาร์ทีไอได้ ด้วยข้อจำกัดของยาที่มีใน ประเทศไทย การปรับสูตรยาเป็นยาเอ็นเอ็นอาร์ทีไอ ร่วมกับยาพีไอ จึงเป็นทางเลือกหนึ่ง

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาการควบคุมปริมาณไวรัส และความเข้มข้นของยาโลปินาเวียร์ก่อนเริ่มยามื้อถัด ไป ในสูตรยาเอ็นเอ็นอาร์ที่ไอ 1 ชนิด เอ็นอาร์ที่ไอ 1 ชนิด และยาโลปินาเวียร์/ริโทนาเวียร์ขนาดมาตรฐาน วัสดุและวิธีการ: การศึกษานี้เป็นการศึกษาไปข้างหน้า เป็นเวลา 52 สัปดาห์ ผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์ในการศึกษา คือผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่ติดเชื้อเอชไอวี มีปริมาณไวรัสเอช ไอวีในน้ำเลือดน้อยกว่า 50 ก๊อปปี้ต่อมิลลิลิตร มีอายุ มากกว่าหรือเท่ากับ 18 ปี ไม่มีประวัติดื้อยาโลปีนา เวียร์และได้รับการรักษาด้วยยาสูตรรวมที่มียาเอ็น เอ็นอาร์ที่ใอ 1 ชนิด ยาเอ็นอาร์ที่ใอ 1 ชนิดและยาโลปิ นาเวียร์/ริโทนาเวียร์ มาอย่างน้อย 3 เดือน ผู้ป่วยที่ ได้ยาโลปีนาเวียร์/ริโทนาเวียร์ ขนาด 500 มิลลิกรัม/ 125 มิลลิกรัม จะถูกปรับยาเป็นขนาด 400 มิลลิกรัม/ 100 มิลลิกรัมร่วมกับได้ยาเดิมคือยาเอ็นเอ็นอาร์ที่ไอ 1 ชนิด และยาเอ็นอาร์ที่ไอ 1 ชนิด ผลการศึกษาหลัก คือการควบคุมปริมาณไวรัสได้น้อยกว่า 50 ก๊อปปี้ต่อ

มิลลิลิตร และผลการศึกษารองคือความเข้มข้นของยา โลปินาเวียร์ก่อนเริ่มยามื้อถัดไปมากกว่า 1 มิลลิกรัม ต่อลิตร

ผลการศึกษา: ในช่วงเดือนพถศจิกายน พ.ศ. 2556 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2557 ผู้ป่วย 12 ราย ได้ถูก คัดกรองและเข้าร่วมการศึกษานี้ ผู้ป่วย 7 ราย ได้รับ ยาโลปินาเวียร์/ริโทนาเวียร์ ขนาด 500 มิลลิกรัม/125 มิลลิกรัม ก่อนเข้าการศึกษา และผู้ป่วย 5 ราย ได้ยา โลปินาเวียร์/ริโทนาเวียร์ ขนาด 400 มิลลิกรัม/100 มิลลิกรัม ผู้ป่วย 7 ราย ได้รับยาเนวิราพีนและ 5 ราย ได้รับยาอีฟาวาเรน ผู้ป่วย 11 ราย ได้รับยาสามทีซี และ 1 ราย ได้รับยาทีดีเอฟ ผู้ป่วย 11 ราย จาก 12 ราย มีปริมาณไวรัสเอชไอวีในน้ำเลือดน้อยกว่า 50 ก๊อปปี้ต่อมิลลิลิตร และมีความเข้มข้นของยาโลปินา เวียร์ก่อนเริ่มยามื้อถัดไปมากกว่า 1 มิลลิกรัม/ลิตร สรุป: ยาเนวิราพีนหรือยาอีฟาวาเรนร่วมกับยา โลปินาเวียร์/ริโทนาเวียร์ขนาดมาตรฐาน ในผู้ป่วยติด เชื้อเอชไอวีผู้ใหญ่ชาวไทยที่ควบคุมปริมาณไวรัสได้ อย่างดี มีประสิทธิภาพในการควบคุมปริมาณไวรัส และมีระดับยาโลปินาเวียร์ก่อนเริ่มยามื้อถัดไปสูง เพียงพอ

คำสำคัญ: โลปินาเวียร์/ริโทนาเวียร์; เอ็นเอ็นอาร์ที่ไอ; ความเข้มขันของยาก่อนเริ่มยามื้อถัดไป

Introduction

In Thailand, standard treatment of highly active antiretroviral therapy (HAART) is a combination of two nucleoside reverse transcriptase inhibitors (NRTI) and one nonnucleoside reverse transcriptase inhibitor (NNRTI).1 Potency of this treatment, make a good clinical response and increase life expectancy of patient to nearly normal population. However, long term use of several NRTIs have been associated with metabolic complication such as anemia and renal impairment. Increase in aging, more co-morbid diseases are found and led to limited treatment of NRTIs. Although, new regimens of HAART have lower toxicity, cost of treatment for Thai national health is too high for coverage. Changing regimen to NNRTI and boosted protease inhibitor (PI) is another option.

Recommendation of Department of Health and Human Services guideline 2016 for combination use of NNRTI with boosted lopinavir/ritonavir (LPV/rtv) is increasing dose of LPV/rtv from 400 mg/100 mg (standard dose) to 500 mg/125 mg (high dose) due to drug-drug interaction.² Pharmacokinetic studies of several Pls in Thai patients showed that Thai patients had high drug level of Pls with standard dose.^{3,4}

Objective

This study was designed to assess the efficacy and safety of standard dose of

LPV/rtv in combination with nevirapine (NVP) or efavirenz (EFV) and one NRTI in well virology suppressed HIV infected Thai patients.

Material and Methods

Study design

This was a 52 weeks, pilot, prospective study designed to evaluate the virological efficacy and trough concentration (Ctrough) of standard dose of LPV in well virology suppressed HIV-infected adults who was treated with standard dose of LPV/rtv in combination with one NNRTI and one NRTI.

Population

Patients were eligible for the study if they were > 18 years and had provided written informed consent, no history of LPV resistance, plasma HIV RNA (pVL) < 50 copies/mL within 12 months prior to screening visit, pVL < 50 copies/mL at screening visit and received combination treatment of one NNRTI, one NRTI and LPV/rtvfor at least 3 months. Patients were not eligible if they had active acquired immune deficiency syndrome defining disease or active opportunistic infections, pregnancy or lactating and use of concomitant medications that may interfere with the pharmacokinetics of LPV including rifampicin or proton pump inhibitors.

Procedures

After screening, patients who received high dose of LPV/rtv were adjust LPV/rtv to standard dose as protocol study. For patients with standard dose of LPV/rtv treatment, the

current regimen with LPV/rtv 400 mg/100mg twice a day, one NNRTI and one NRTI were continued.

Patients were evaluated at baseline and every 13 weeks. pVL was assessed at screening visit, week 13, 26, and 52. At week 0 for patients who received high dose LPV/rtv, and week 13 and 26 for all patients, Ctrough of LPV were measured. All pVL tests and Ctrough of LPV were performed at the HIV-NAT research laboratory in Bangkok. CD4+ cell count and urinary analysis were performed at screening and end of the study. Complete blood count, alanine transaminase, creatinine, cholesterol, high-density lipoprotein, triglycerides and fasting blood glucose were performed every 26 weeks. At each study visit, all participants were asked to complete an adherence questionnaire. At week 0, 13 and 52, all participants were asked to complete a questionnaire of gastrointestinal (GI) toxicity.

The primary outcome was virological control (pVL < 50 copies/mL). Secondary

outcome was Ctrough of LPV > 1 mg/L.

Statistical analyses

Categorical data were expressed as proportions. Continuous data were expressed as mean and interquartile range (IQR) as appropriate.

Results

Between November 2013 and April 2014, a total of 12 patients were screened and enrolled in this study. Seven patients received LPV/rtv 500 mg /100 mg before enrollment. Nine patients received LPV/rtv< 1 year, two patients received LPV/rtvfor about 3 years and one patient had no available data. Drugs were adjusted to PI in ten patients due to NRTI toxicity and in two patients due to virological failure from previous dual ARV therapy. Seven patients on NVP and five patients on EFV. Eleven patients on lamivudine (3TC) and one patient on tenofovir (TDF). One patient died 13 weeks after enrollment from septic right prosthetic hip. Demographics data were presented in Table 1.

Table 1. Demographics data

	N = 12
Age (years)	49.4 (43.5-58)
Male [No. (percent)]	9 (75)
Body weight (kg)	55.7 (49-62.5)
Body mass index (kg/m²)	20.5 (18.0-23.4)
CD4 nadir * (cells/mm³)	88.3 (5-158)
Duration of HAART prior to screening * (years)	8.3 (4-11)
Previous regimen of NRTI * (No.)	
d4T -> AZT -> TDF	7
d4T -> TDF	2

Table 1. Demographics data

Cause for changing regimen to NNRTI plus PI (No.)	
lipodystrophy	7
renal impairment	6
lactic acidosis	3
neuropathy	3
Fanconi syndrome	2
virological failure from dual therapy	2
anemia	1
Previous major opportunistic infection	8
Comorbid disease	10

Data are mean (IQR) or n (percent), stavudine (d4T), zidovudine AZT), * one data not available.

Eleven patients had pVL< 50 copies/mL. Only one patient had pVL 67 copies/mL at the end of the study. Ctrough of LPV were shown in figure 1. One of twenty three test (4.3 peseent) had Ctrough < 1 mg/L. Eighteen test (78.3 pescent) of Ctrough were measured 12 + 1 hours after the last intake of study medication. Only one male patient, who had Ctrough < 1 mg/L, were measured Ctrough more than 14 hours after the last intake. His pVL

was followed every 13 weeks and all pVL were< 50 copies/mL. All of seven patients who had adjusted LPV/rtv from 500 mg/125 mg to study dose had decreased cholesterol level and four patients had decreased triglyceride level. Five patients had decreased GI disturbance after decreased LPV/rtv dose. They favoured to take study dose because of less pill, less GI toxicity and easy to use (2 tablets versus 2 and a half tablets).

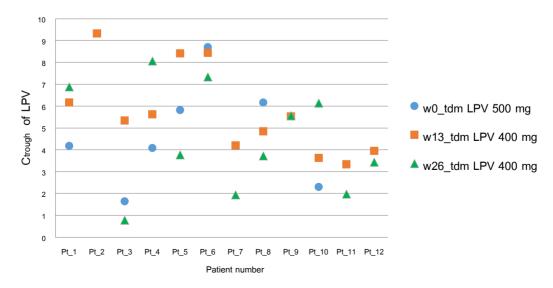

Fig. 1 Ctrough of LPV in 500 mg and 400 mg

Discussion

Standard dose of LPV/rtv combination with NVP or EFV showed efficacy in terms of virological control and less toxicity. One patient who had pVL 67 copies/mL, was followed 1 year later, the result was < 50 copies/mL which suggested the viral blip more than virological failure. The NEKA study and the MULTINEKA study found that standard dose of LPV/rtv combination with NVP had efficacy for virological suppression and improvement of mitochondrial toxicity.5,6 Increased dose of LPV/rtv combination with EFV in NRTI sparing study showed that some participants were adjusted LPV/rtv to standard dose due to GI toxicity and high drug level. As shown in figure 1, Ctrough of LPV 400 mg was above the therapeutic concentration except one patient who had Ctrough< 1 mg/L. The low Ctrough could explained by delay measurement of the last intake of LPV. Pharmacokinetic studies found higher drug level of standard dose of PIs in Asian including Thai than Caucasian.^{3,4} High drug level of PI had related higher toxicity.^{7,8} Four patients who received LPV/rtv 500 mg / 100 mg before adjust to standard dose, had low Ctrough level at week 0 than week 13 which explained by delay measurement. In our study, Ctrough level had both interpatient and intrapatient variability. Body weight and genetic traits may influence interpatient variability. 9,10 Environment such as food, concomitant medication, treatment adherence and time of measurement may influence intrapatient variability. 9,10

In Thailand the first line treatment of HAART is a combination of two NRTI and one NNRTI. Thailand National Guidelines on HIV/ AIDS Treatment and Prevention 2014 recommended that the NRTI backbone is TDF plus 3TC, another alternatives are Abacavir (ABC) and AZT.1 Increase in aging and co-morbid diseases led to limitation of NRTI therapy. TDF has long term renal and bone toxicities. A novel prodrug of tenofovir, Tenofovir alafenamide (TAF), had non inferiority in viral suppression when compared with TDF. 11,12 TAF has a favourable long term renal and bone safety profile. 11-13 ABC has controversial data in associated increased risk of myocardial infarction. 14-17 Long term tolerability in HAART is a heart issue. Simple regimens for well controlled HIV-infected patients were studieds. The OLE and the SALT study found that dual therapy with 3TC and one boosted PI had efficacy comparable with triple therapy. 18,19

Although small number of participants is the limitation of this study, data of Ctrough which shown adequate Ctrough in PI naïve patient support the virological suppression in our study. NVP or EFV plus standard dose of LPV/rtv can be an alternative therapy in Thai patients who are intolerance with NRTI.

Acknowledgements

This trial was supported by grants from the Prapokklao hospital. We thank

Anchalee Avihingsanon and Apicha Mahanontharit (HIV-NAT research collaboration, Bangkok) for performed pVL and Ctrough of LPV. We thank Patpong Udompat, Head of department of social medicine, Prapokklao hospital for statistic analysis. We are grateful to the patients for their participation in this study.

References

- Ministry of Public Health. Thailand National Guidelines on HIV/AIDS Treatment and Prevention 2014. Nontaburi: Department of Disease Control, Ministry of Public Health: 2014.
- Department of Health and Human Services. Guidelines for the use of antiretroviral agents in HIV-1 infected adults and adolescents [Internet].2016 [update 2016 Jan 28; cited 2016 June 4].
 Available from:http://www.aidsinfo.nih. gov/guidelines.
- Dickinson L, Boffito M, Back DJ, Khoo SH, Pozniak AL, Mugyenyi P, et al. Population pharmacokinetics of ritonavirboosted saquinavir regimens in HIVinfected individuals. J Antimicrob Chemother 2008;62:1344-55.
- van der Lugt J, Avihingsanon A. Clinical pharmacology and pharmacokinetics of antiretrovirals in Asia. Asian Biomed 2009;3:53-62.
- Negredo E, Moltó J, Burger D, Côté H, Miró O, Ribalta J, et al. Lopinavir/ritonavir plus nevirapine as a nucleoside-sparing

- approach in antiretroviral-experienced patients (NEKA study). J Acquir Immune Defic Syndr 2005;38:47-52.
- 6. Negredo E, Miró O, Rodríguez-Santiago B, Garrabou G, Estany C, Masabeu A, et al. Improvement of mitochondrial toxicity in patients receiving a nucleoside reverse-transcriptase inhibitor-sparing strategy: results from the Multicenter Study with Nevirapine and Kaletra (MULTINEKA). Clin Infect Dis 2009;49:892-900.
- Allavena C, Ferré V, Brunet-François C, Delfraissy JF, Lafeuillade A, Valantin MA et al. Efficacy and tolerability of a nucleoside reverse transcriptase inhibitorsparing combination of lopinavir/ritonavir and efavirenz in HIV-1-infected patients. J Acquir Immune Defic Syndr 2005;39: 300-6.
- Avihingsanon A, van der Lugt J, Kerr SJ, Gorowara M, Chanmano S, Ohata P, et al. A low dose of ritonavir-boosted atazanavir provides adequate pharmacokinetic parameters in HIV-1-infected Thai adults. Clin Pharmacol Ther 2009;85: 402-8.
- Colombo S, Buclin T, Cavassini M, Décosterd LA, Telenti A, Biollaz J, et al. Population pharmacokinetics of atazanavir in patients with human immunodeficiency virus infection. Antimicrob Agents Chemother 2006;50:3801-8.
- López Aspiroz E, Santos Buelga D, Cabrera Figueroa S, López Galera RM, Ribera Pascuet E, Dominguez-Gil Hurie

- A, et al. Population pharmacokinetics of lopinavir/ritonavir (Kaletra) in HIV-infected patients. Ther Drug Monit 2011;33:573-82.
- 11. Mills A, Crofoot G Jr, McDonald C, Shalit P, Flamm JA, Gathe J, et al. Tenofovir Alafenamide Versus Tenofovir Disoproxil Fumarate in the First Protease Inhibitor-Based Single-Tablet Regimen for Initial HIV-1 Therapy: A Randomized Phase 2 Study. J Acquir Immune Defic Syndr 2015;69:439-45.
- 12. Sax PE, Wohl D, Yin MT, Post F, DeJesus E, Saag M, et al. Tenofovir alafenamide versus tenofovir disoproxil fumarate, coformulated with elvitegravir, cobicistat, and emtricitabine, for initial treatment of HIV-1 infection: two randomised, doubleblind, phase 3, non-inferiority trials. Lancet 2015;385:2606-15.
- Ray AS, Fordyce MW, Hitchcock MJ. Tenofovir alafenamide: A novel prodrug of tenofovir for the treatment of Human Immunodeficiency Virus. Antiviral Res 2016;125:63-70.
- Hsue PY, Hunt PW, Wu Y, Schnell A, Ho JE, Hatano H, et al. Association of abacavir and impaired endothelial function in treated and suppressed HIV-infected patients. AIDS 2009;23:2021-7.
- 15. Ribaudo HJ, Benson CA, Zheng Y, Koletar SL, Collier AC, Lok JJ, et al. No risk of myocardial infarction associated with initial antiretroviral treatment containing abacavir: short and long-term results

- from ACTG A5001/ALLRT. Clin Infect Dis 2011:52:929-40.
- Marcus JL, Neugebauer RS, Leyden WA, Chao CR, Xu L, Quesenberry CP, et al. Use of Abacavir and Risk of Cardiovascular Disease Among HIV-Infected Individuals. J Acquir Immune Defic Syndr 2016;71:413-9.
- 17. Sabin CA, Reiss P, Ryom L, Phillips AN, Weber R, Law M, et al. Is there continued evidence for an association between abacavir usage and myocardial infarction risk in individuals with HIV? A cohort collaboration. BMC Med 2016;14:61.
- 18. Arribas JR, Girard PM, Landman R, Pich J, Mallolas J, Martinez-Rebollar M, et al. Dual treatment with lopinavir-ritonavir plus lamivudine versus triple treatment with lopinavir-ritonavir plus lamivudine or emtricitabine and a second nucleos(t)ide reverse transcriptase inhibitor for maintenance of HIV-1 viral suppression (OLE): a randomised, open-label, non-inferiority trial. Lancet Infect Dis 2015;15:785-92.
- 19. Perez-Molina JA, Rubio R, Rivero A, Pasquau J, Suárez-Lozano I, Riera M, et la. Dual treatment with atazanavir-ritonavir plus lamivudine versus triple treatment with atazanavir-ritonavir plus two nucleos(t) ides in virologically stable patients with HIV-1 (SALT): 48 week results from a randomised, open-label, non-inferiority trial. Lancet Infect Dis 2015;15:775-84.